

Digitales Brandenburg

hosted by **Universitätsbibliothek Potsdam**

Sifre Ḳodesh

‘im targumim u-ve’urim mi-meḥabrim shonim

Sefer Be-reshit

Landau, Moses I. Landau, Moses I.

Prag, 596 [1836 oder 1837]

חכ תודלות

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-8807

תרגום אשכנזי

תולדת כו כח

אשכל גם שניכם יום אחד:
 (מו) ותאמר רבקה אל יצחק
 קצתי בחיי מפני בנות חת אם
 לקח יעקב אשה מבנות חת
 כאלה מבנות הארץ למה לי
 חיים: כח (א) ויקרא יצחק אל
 יעקב ויברך אתו ויצוהו ויאמר
 לו לא תקח אשה מבנות כנען:
 (ב) קום קח פדנה ארם ביתה

דער אויף איינען טאג בע-
 רויבט ווערדען? (מו) אונד
 רבקה שפראך צו יצחק: מיר
 אזט דאז לעבעזצו-ווידער פאר
 דען טעכטערן דעם חת! ווען
 יעקב פאן דען טעכטערן דעם
 חת איינע הייראטהעט, וויא
 דיעזע זינד פאן דען טעכטערן
 דעם לאנדעס, וואָצו זאל
 מיר דאז לעבען?

כח (א) יצחק ריעף דען יעקב,
 זעגנעטע איהו, גאב
 איהם זיינע בעפעהלע, אונד
 שפראך צו איהם: הייראטהע
 קיינע פרויא פאן דען טעכ-
 טערן כנען'ס! (ב) מאַכע דײך אויף, רײזע נאָך פּדן ארם צום הויזע כחואל'ס, דיינער מוט-
 טער

תרגום אונקלוס

ר ש י

אחבל אף תרויכון יומא חד: (מו) ונאמרח
 רבקה ליצחק עקית בחיי מן קדם בנת
 חתאה אם נסיב יעקב אחתא מבנת חתאה
 כאלין מבנת ארעא למא לי חייין:
 כח (א) וקרא יצחק ליעקב וברך יתיה
 ופקדיה ויאמר ליה לא תסב אחתא
 מבנת כנען: (ב) קום איזיל לפדן ארם לבית
 כחואל

זיעק: אמר כאשר שכלתי שכלתי: גם
 שניכם. אם יקום עליך ולמה מהרגנו
 יעמדו בניו ויסרגוך ורומ הקדש נזרקה
 צה ויתנבא' שניום אחד ימותו כמו ששורש
 בסוטה פרק המקנא לאשתו: (מו) קלתי
 נחיי. מאשתי נחיי:

כח (ב) פדנה. כמו לפדן: ביתה כחואל.
 לבית כחואל כל מינה שכריכה
 לש"ד בתחלתה העל לה ה"א בסופה:
 ואל

ב א ו ר

גם שניכם, ענינו לחוספת כל אחד לרבות על חבירו וכן גם אנחנו גם אחת (שם ח'), כי
 אם יהרגך יהרג גם הוא ע"י גואלי הדם, וכו' ל' אמרו באיטה (דף י"ג ע"א), שניום אחד
 נקברו שניהם, אבל לא מתו ביום א', וכו' גם כוונת רש"י, רק שזיכר בלשון: (מו) קצתי
 בחיי, מאשתי בחיי, (רש"י), וכן מזורגם בל"א, ושאריו קין, והראב"ע כתב שהוא כמו השוק
 וכן בעלה ביהודה ונקילונה (ישג' ז' ו'), וכן אשר הנתוב אשר אחת קן (שם י"ו) עכ"ל, ור"ל
 שפירושו כמו לוקה שרשו לוק, וכן ס' הרד"ק בארשים שרש קין, וכן ת"א, עקית, ויכ"ע,
 איתעקית, אבל סוף הפסוק למה לי חיים יוכיח על כוונת רש"י: אם לקח יעקב, דרך חכמה
 אצרה רבקה ליצחק להרחיק יעקב מעשו ולא גילתה לו שבניל שטימת חמיו עשתה כן,
 (הראב"ע), ותיבת כאלה מוסבה על נשי עשו שכן מננות חת, ואצרה אם יקח יעקב מננות
 הארץ, מננות חת שכן רעות באדותיהן כנשים הזלה שכן לנו מרת רוח, למה לי חיים:

כח (ב) קום, ענין ורוח כלומר מצתה לך פדנה ארם: פדנה, בחוספת ה"א בסוף במקום
 לש"ד בתחלתה, וכן ביתה כחואל, וכו' במלז פדנה פתח קטן גדל'ת במקום פתח
 גדול

תולדת כח

בְּתוֹאֵל אָבִי אִמָּה וְקָח־לָהּ מִשָּׁם
אִשָּׁה מִבְּנוֹת לְבֵן אֶתִּי אִמָּה:
(ג) וְאֵל שְׂדֵי יְבָרַךְ אֶתְּךָ וַיִּפְרָךְ
וַיְרַבְּךָ וְהֵייתָ לְקָהָל עַמִּים:
(ד) וַיִּתֵּן לָךְ אֶת־בְּרַכַּת אַבְרָהָם
לָךְ וּלְזָרְעֶךָ אֶתְּךָ לְרִשְׁתָּהּ אֶת־
אֶרֶץ מִגְרִיף אֲשֶׁר־נָתַן אֱלֹהִים
לְאַבְרָהָם: (ה) וַיִּשְׁלַח יִצְחָק אֶת־
יַעֲקֹב וַיֵּלֶךְ פָּדְנָה אֶרֶם אֶל־לְבֵן
בֶּן־בְּתוֹאֵל הָאֲרָמִי אֶתִּי רַבְּקָה
אִם יַעֲקֹב וַעֲשׂוּ: (ו) וַיֵּרָא עֲשׂוֹ
בֶּן־בְּרָךְ יִצְחָק אֶת־יַעֲקֹב וַיִּשְׁלַח

תרגום אשכנזי ריא

טער פֿאַטערס, אינרנים דיר
דאָרט איינע פֿרויא פֿאַן דיינעם
מיטטער = ברודערס לבן'ס
טעכטערן. (ג) דער אללמעכט
טיגע גאָטט זעגנע דיר, מאַ=
כַּע דיר פֿרוכטבאַר, אונד מעה=
רע דיר, דאָס דוא צו איינער
מעגנע פֿאַן פֿעלקערן ווער=
דעסט, (ד) אינר געבע דיר
אברהם'ס זעגענען, דיר אונר
דיינעם זאמען מיט דיר, דאָס
דוא דאָ לאַנד דיינעם אויפֿ=
ענטהאַלטעם איינגעהמעכט,
וועלכעס גאָטט דעם אברהם
געשענקט האָט. (ה) אַלואַ שיק=
טע יצחק דען יעקב הינוועג,
אונר דיעזער ריזטע נאָך פֿרן
ארם, צו לבן פֿאַן ארם, דעם
זאָהנע כּתואל'ס, דעם ברו=
דער רבקה'ס, דער מוטטער

אתו

פֿאַן יעקב אונר עשו. (ו) אַלס נון עשו געוואָהר וואָרדען, דאָס יצחק דען יעקב געזעגנעט,

אונר

תרגום אונקלוס

בְּתוֹאֵל אָבוּהָא דְאִמָּה וְסָב לָהּ מִתְּמָן אֶתְחָא
מִבְּנֵי לְבֵן אַחוּהָא דְאִמָּה: (ג) וְאֵל שְׂדֵי
יְבָרַךְ יִתְךָ וַיִּפְשִׁינְךָ וַיִּסְגִּינְךָ וַחֲתִי לְכִינְשַׁת
שְׂכֵטִין: (ד) וַיִּתֵּן לָךְ יִת בְּרַכְתָּא דְאַבְרָהָם
לָךְ וּלְכַנְךָ עִמָּךְ לְמִירְתָּהּ יִת אַרְבַּע חֹתְבֵיחָךְ
דִּי יִהְיֵב יִי לְאַבְרָהָם: (ה) וַיִּשְׁלַח יִצְחָק יִת יַעֲקֹב וַאֲוֵל לְפָדֵן אֶרֶם לִוֹת לְבֵן בְּרִי בְּתוֹאֵל
אַרְמָאָה אַחוּהָא דְרַבְּקָה אִמִּיהָ דִּי יַעֲקֹב וַעֲשׂוּ: (ו) וַחֲוָא עֲשׂוֹ אַרִי בְרִיךְ יִצְחָק יִת יַעֲקֹב
וּשְׁלַח

ר ש י

(ג) ואל שדי. מי שדי ברכותיו למתברכין
מפיו יברך אותך: (ד) את ברכת אברהם.
שאר לו ואעשך לגוי גדול. והתברכו
בזרעך. יכיו אותן ברכות האמורות בשבילך
ממך ילא אותו הגוי ואתו הזרע המזוכך:
(ה) אם יעקב ועשו. איני יודע מה
מלמדנו

די יתב יי לאברהם: (ה) ושלח יצחק ית יעקב וואול לפדון ארם לוות לבן בר בתואל
ארמאה אחוהא דרבקה אמויה דיעקב ועשו: (ו) וחוא עשו ארי בריך יצחק ית יעקב
ושלח

ב א ו ר

גדול פֿדן ארם: (ד) אח ברכה אברהם, שאמר לו ואעשך לגוי גדול (בראשית י"ב ב'),
והתברכו בזרעך (שם כ"ג י"ח), תהיינה אותן הברכות האמורות בשבילך ממך ילא אותו הגוי
ואותו הזרע המזוכך: לרשתך אח ארץ מגורך, מאחר שלא תקח אשה מבוות כנען שהיו
עבדים כמו שזוה אברהם לינחם: ארץ מגורך, ארץ כנען שאמה דר בה עכשיו: (ה) וישלח
יצחק אח יעקב, כלל שאמר הפרט: אחי רבקה אם יעקב ועשו, בעבור שאמר שזוה ינחם
את יעקב לקחת לו אשה מגנות לבן אחי אמו, הזכיר הכתוב שהיה גם כן אחי אמו של עשו
וראויה היה שזוה גם כן לעשו, אבל מדעתו שזכר אברהם חזיק ליעקב ולזרעו עשה כן.
(ה'רמב"ן): וירא עשו כי ברך יצחק אח יעקב, ברכות אחרונות כללו נחן לו את ארץ כנען
שימנה

אתו פדנה ארם לקחת לו משם
 אשה בברכו אתו ויצו עליו
 לאמר לא תקח אשה מבנות
 כנען: (ז) וישמע יעקב אל
 אביו ואל אמו וילך פדנה ארם:
 (ח) וירא עשו כי רעות בנות
 כנען בעיני יצחק אביו: (ט) וילך
 עשו אל ישמעאל ויקח את
 מחלת ובת ישמעאל בן
 אברהם אחות נביות על נשיו לו

אונד נאך פדן ארם געשיקט, זיך פאן דאָהער איינע פֿרויא צו נעהמען, נעמליך אינדעם ער איזן זענגעטע, פֿערבאָט ער איהם צוגלייך, אונד שפראך: נים קיינע פֿרויא פֿאן דעזע טעג-טערן כנענ'ס! (ז) אונד דאָס יעקב זיינעם פֿאָטער אונד זיי נער מוטטער געהאַרעט, אונד נאך פדן ארם גערייזט זיין, (ח) דאָ מערקטע עשו, דאָס דיא טעכטער כנענ'ס אין דען אויגען זיינעם פֿאָטערס מיספֿעלליג זינד; (ט) דאָהער גינג עשו צו ישמעאל, אונד נאָהם איבר זיינע ביזנעריגען פֿרויען, דיא מחלת.

לאשה

מאָכטער ישמעאל'ס, דעם זאָהנעם אב'הם, שוועסטער דעם נביות, זיך צור עהעפֿרויא.

תרגום אונקלוס

ר ש י

ושלח יחיה לפדן ארם למסב ליה מסמן
 אהתא בדבריה יחיה ופקיד עלוהי למימר
 לא תסב אחתא מבנת כנען: (ז) וקביל
 יעקב מן אבוי ומן אמיה ואזל לפדן דארם:
 (ח) וקחא עשו ארי בישן בנת כנען בעיני
 ישחק אבוי: (ט) ואזל עשו לוח ישמעאל
 ונסיב ית מחלת בת ישמעאל בר אברהם
 אחתיה דנביות על נשוריה ליה לאיתוי:

סלמדנו: (ז) וישמע יעקב מחובר לענין של מעלה וירא עשו כי כרך יצחק וגומר וכי שלח אותו פדנה ארם וכי שמע יעקב אל אביו והלך פדנה ארם וכי רעות בנות כנען והלך גם הוא אל ישמעאל: (ט) אחות נביות. ממשמע שנאמר נת ישמעאל חינוי יודע שהיא אחות נביות חלף למדנו שמת ישמעאל משיעדה לעשו קידם בישראל והשיאה נביות אחיה ולמדנו שהיה יעקב נאחזו הפרק בן ס"ג שנים שהרי ישמעאל בן ע"ד שנים היה כשנולד יעקב וי"ד שנה היה גדול ישמעאל מיצחק ויחמק בן שנים

באר

שניתנה לאברהם וגם אמר לו לקחת אשה ממשפחתו וגם לווהו שלא לקחת מבנות כנען, חשב עשו בלבו מה שנשאתי מבנות כנען גזל ממני ברוב אברהם ולקח את נת ישמעאל ממשפחת אברהם, חשב בלבו שמא מעשה הזכה לנחלת אברהם. (הרשב"ם): בברכו אהו ויצו עליו וגו', מחמת הססוק האחרון הוא באור אל הראשון, ולומר כי עיקר השגחת עשו היה כי בעת שברכו לזה לו שלא יקח אשה מבנות כנען, ושכח מזה כי זאת היא סבת הברכה, ונתעורר גם הוא לזה, וכפי הרשב"ם שהעתקתי, והוי"ו של וילכו מחברת המאמרים בזמן בעת שברכו לזה עליו לאמר, כאשר כתבתי כמה פעמים, וכן מתורגם בל"א: (ז) וישמע יעקב, מחובר לענין של מעלה, וירא עשו כי כרך יצחק וגו' וכי שלח אותו פדנה ארם, וכי שמע יעקב אל אביו והלך פדנה ארם וכי רעות בנות כנען והלך גם הוא אל ישמעאל: (ח) וירא עשו, לפי שהראיה גדולה משאר ההרגזו' נשאלו כלם אליה וגם ראות הלכ מן ההרגזות, והכוונה שמכל זה הבין עשו כי רעות בנות כנען וגו': (ט) מחלת, ולהלן קורא אותה בשמת (בראשית ל"ג), שהיו לה שתי שמות, ורכיב פן נמקרא: אחות נביות, לפי שהיה ראשון

שצנני

לאשה:

ס

ויצא

סדר ויוצא

(י) יעקב צאג אויס פאן באר שבע, אונד ריווטע גען הרן. אונ-

יערב מבאר שבע וילך הרנה:

ויפגע

חרגום אונקלוס

ר ש י

(י) ונפק יעקב מבארא דשבע ואול לחרן:

שנה נלדת אותם הרי שנעים וד' ושנותיו היו קל"ז שנאמר ואלה שני חיי ישמעאל וגו' נמלא יעקב בשמת ישמעאל בן ס"ג וערע שנה ואלה"כ הלך לחרן שהרי לא שהה בבית לבן לפני לידתו של יוסף אלא י"ד שנה שנא' עבדתיך ארבע עשרה שנה בשמי בנותיך ושש שני בלאיך ושכ' הכלן משולד יוסף היה שנא' ויהי כאשר ילדה רחל את יוסף וגו' ובתיב ויוסף בן שלשים שנה היה בשמלך ומשם עד שירד יעקב למצרים ט' שנים ז' של שבע וב' של רעב ויעקב אמר לפרעה ימי שני מגורי שלשים ומאת שנה. לא ותשוב י"ד שלפני לידת יוסף ושלשים של יוסף ותשע משמלך עד שנא יעקב הרי כ"ג וכשפירש מאביו היה בן ס"ג הרי קי"ו והוא אומר שלשים ומאת שנה הרי חסרים י"ד שנים הא למדת שאחר שקבל הברכות נטמן בבית עבר י"ד שנים: על נשיו. הוסיף רשעה על רשעתו שלא גרש את הראשונות:

(י) וילא יעקב. על ידו שנשכיל שרעות בנות כנען בעיני יצחק אביו הלך עשו אל ישמעאל הפסיק הענין בפרשתו של יעקב ובתיב וירא עשו כי ברך וגומר ומשגמר חזר לענין הראשון: וילא. לא היה צריך לכתוב אלא וילך יעקב חרנה ולמה הזכיר וילא אלא מניד שיביא חדיק מן המקו' עושה רושם שבזמן שהלדיק בעיר הוא הודה הוא זיוה הוא הודה ילא משם פנה הודה פנה זיוה פנה הודה. וכן ומלא מן המקום האמור בנעמי ורות (סימן ט'): וילך חרנה. ילא ללכת לחרן: ויפגע

באור

שבני ישמעאל קורא אותם אחות נביות, וכן וחקק מרים הנביאה אחות אהרן (שמות ט"ו כ'), לפי שאהרן נולד קודם משה קורא לה אחות אהרן, אבל במקום שהזכיר משה ואהרן בפסוק אחד קורא אותם אחותם כדכתיב ותלד לעמרם את אהרן ואת משה ואת מרים אחתם (במדבר ב"ו נ"ט), וכן ואחות לוטן חמוצ (בראשית ל"ו כ"ב), לפי שהיה ראשון בדכתיב לוטן ואובל ונזעון וענה (שם כ'), (הרשב"ם). והראש"ע כתב אחות נביות, נכנדה היה מכל אחיו, קו שהיו לישמעאל נשים רבות וזאת הייתה אחות נביות עכ"ל, ובדבריו האחרונים סופר בס' הישר שד' בניו הראשונים ואחותם היו מאשה אחת, וז' האחרונים מאשה אחרת, וגם בתרגום יב"ע לעיל (כ"א ב"א) כתוב שהיו לו שתי נשים: על נשיו, הודיע הכתוב כי עם שקיים במקלט רלון האב שלקח אשה ממפתחו, לא קיים בלו כי לא גרש את הרעות כי הלך על מאות נשיו יותר מרכון אביו, בן פי' הרמב"ן: לו ראשה, שב על ויקח את מקלה, והשאר הוא כמו מאמר מוסגר לתוס' באור, ולכן יש צמלת על נשיו טעם מפסיק יותר, מכל הטעמים שלפניו עד ויקח:

(י) ויצא יעקב, ע"י שנשכיל שרעות בנות כנען בעיני יצחק אביו הלך עשו א ישמעאל הפסיק הענין בפרשתו של יעקב ובתיב וירא עשו כי ברך וגו' ומשגמר חזר לענין הראשון (רש"י): וילך הרנה, רב סעדיה גחון פי' כי וילך פי' ללכת, בעבור שאח"ז יספר מה שאירע לו בדרך, וכן פי' רש"י, ולפי דרכו ע"פ המדה מל"ב מדות של ר"א בנו של ר"י הגלילי (שזכרנו בהקדמה ובפ' בראשית (ב' ח') ע"ש) אין לומר כי הפסוק הא' הוא כלל כי עיקר בוונתו בדרך הזה לא היה רק ללכת לחרן, ואח"ז יספר דרך פרט מה שאירע לו מעת לאתו מבאר שבע, וכן פי' הראש"ע, גם מלכד זה אין לומר לפרש ללכת, כי אין וילך חרנה כמו ויבא חרנה, שיהי בוונת המאמר שכתב היה בחרן, וגם אין וילך כולל דוקא כל ההליכה מבאר שבע לחרן, כ"א גם מקלת ההליכה, ופירושו וילך ל"ד חרן ושם אירע לו דרכו במקום אחד חין מעיר לון (וכן פי' הרשב"ם), והמחרגם האשכנזי חרגם